

I höst spelar Timothy Spall mordoffer i finsk tv

Rollen i en populär brittisk serie höll på att bli den sista för Timothy Spall. HBL drack kaffe med stjärnskådespelaren när han besökte Helsingfors.

Timothy Spall har stått på scen sedan han var 15 år gammal, syns på filmduken sedan 1970-talet och är i dag ett välkänt namn internationellt.

En del känner igenom honom från rollen som Barry Taylor i tv-serien *Auf Wiedersehen, Pet* (Öl, kvinnor och tegel) som kretsar kring brittiska byggnadsarbetare på äventyr i olika länder. För andra är han kanske mest känd som rätten Peter Pettigrew i *Harry Potter*.

– Jag har varit med länge. Eller som jag brukar säga: Jag har tolererats under en lång tid, säger Spall och skrattar.

När HBL träffar Spall på restaurangen Sunn på Senatstorget, i en av Helsingfors äldsta och anrikaste stenbyggnader, är det hans första besök i huvudstaden och han är här med anledning av Kärlek och Anarki-festivalen. Således kan han förlåtas för att han inte känner till **Aki Kaurismäki**, vars filmer han skulle kunna ha en huvudroll i.

Spall, som dricker en och en halv liter Yorkshire eller Earl Grey-te om dagen innan han övergår till kaffe, beställer in en rykande het cappuccino. Te och kaffe är hans enda droger.

– Visst är det lustigt med te? En laddning med gamla löv i en påse, som vi dricker. Då kan jag tänka: Varför dricker jag det här? Men det är väl så när man är uppvuxen i en tekultur som jag.

Tunga huvudroller

Just nu är han aktuell i flera huvudroller. I filmen *The last bus* (2021) som visades under Kärlek och Anarki-festivalen, spelar han den åldrande och cancersjuke Tom. I filmen *Bolan's shoes* (2023) är han ett stort fan till bandmedlemmen **Marc Bolan** i glamrockbandet T. Rex.

I BBC-serien *Ifamnen på en mör-dare* (2023), som baserar sig på verkliga händelser och har premiär i Yle den 1 november, spelar han den homosexuella läraren **Peter Farquhar**, som hamnar i klorna på mördaren **Ben Field**.

Vad är det som avgör vilka roller du väljer?

– Först funderar jag på om berättelsen är intressant och genuin – det

PROFIL

Timothy Spall

● **Född:** I Battersea i London 1957.

● **Bor:** I London.

● **Familj:** Frun Shane och sonen Rafe (också skådespelare).

● **Aktuell med:** Spelar en av huvudrollerna i BBC-serien *The sixth commandment* (2023) som baseras på verkliga händelser och har premiär i Yle 1.11. Spelar huvudrollen i filmen *The last bus* (2021) som visades under Kärlek & Anarki-festivalen.

● **Gör på fritiden:** Mycket lite, målar och är ute med motorbåten. Har också gjort långresor från Storbritannien till södra Medelhavet.

● **Favoritroll:** *Mr Turner* i filmen med samma namn (2014), som fick honom att börja måla.

spelar ingen roll vilken genre det är.

– Sedan på rollen. Om jag kan bidra med någonting till den. Och om jag inte förstår den eller den skrämmer mig, brukar det ofta vara en anledning till att jag vill prova på den.

Under skådespelarstrejken i Hollywood var han lyckligt lottad som hade mycket på gång. Men så har det inte alltid varit.

När tv-serien *Auf Wiedersehen, Pet* började sändas på 1980-talet blev den en stor framgång i Storbritannien och var också populär i Finland. Det sista avsnittet på den andra säsongen sågs av 18 miljoner tittare i Storbritannien.

– Folk säger att det var rollen Barry Taylor som gjorde mig känd men med facit i hand är det rollen som nästan tog kål på min karriär. Och jag kan fortfarande inte, än i dag, förstå hur det gick till.

■ Timothy Spall tar sig an sina roller på samma sätt som när han åker båt: han vet aldrig vad som väntar runt hörnet. Det som avgör om han tackar ja är berättelsen och om karaktären är utmanande nog. FOTO: KARL VILHJÄLMSSON

Efter seriens andra säsong (1986) gick han arbetslös i två år eftersom hans agent inte lyckades få några nya roller åt honom.

Rollfiguren Barry Taylor var gnällig, nördig och tråkig, vilket förstärktes av den starka Birmingham-dialekten. Folk tycktes tro att Spall var likadan och oförmögen att spela en annan roll.

– Äldre män, som inte har sett annat jag hart gjort, förväntar sig att jag ska tala Birmingham-dialekt eftersom de tror att jag är därifrån.

I slutet på 1970-talet lärde Spall känna den brittiska regissören **Mike Leigh** och har skådespelat i flera av hans filmer, till exempel *Home sweet home* (1982), *Livet leker* (1990) och *Hemligheter & lögn* (1996).

Förändrades din karriär efter att du började arbeta med honom?

– Visst. Särskilt efter *Hemligheter & lögn* (1996) som blev Oscarsnominerad och vann Guldpalmen i Cannes. Ironiskt nog sammanföll det med att jag fick leukemi så jag fick se mitt team gå upp för röda mattan på tv samtidigt som jag satt med ett rör som stack upp ur hjärtat.

Efter ännu en roll i Leighs *Mr Turner* (2014), där han spelar den brittiska konstnären med samma namn från romantikens England, har han blivit konstnär. År 2021 höll han sin första konstutställning, *Out of the storm*, på Pontone gallery i London.

– Den gamla klyschan att om man spelar en konstnär så blir man en själv verkar stämma, säger Spall och skrattar.

Växte upp i slummen

Spall växte upp i sydvästra London med snabbkaffe och spaghetti bolognese på Heinz konservburk. Bolognesen hamnade på mackan, precis som den klassiska engelska rätten bakade bönor i tomatssås.

– När jag var 15 år gammal bjöd min bildlärare in mig och min vän till sig och serverade oss spaghetti bolognese. Men jag sa naturligtvis inte att jag trodde den var från en konserv, säger Spall och skrattar.

På 1960-talet var stadsdelen rivningshotad.

– Varken jag eller mina föräldrar var medvetna om det. Jag fick senare se på tv att vårt område kallades för ”slum”. Toaletten var utomhus och

vi fick tappa upp vatten i en plåtbälja, men det var inget konstigt med det.

Mamman var självlärd hårfrisörskä och hade en egen salong hemma – men hon sjöng också på pubar.

– Så det har funnits något frö i familjen. Men jag var väldigt splitt-rad i skolan.

Ena stunden ville Spall gå med i armén och utbilda sig till stridsvagnsförare. Samtidigt blev han intresserad av konst och drömde om att bli självaste **Salvador Dalí**.

Det var inte förrän han i skolpjäsen spelade det fega lejonet i *Trollkarlen av Oz* som något lossnade. Så fort Spall öppnade munnen under föreställningen skrattade publiken.

När han klev av scenen kom hans dramalärare fram och skulle hjälpa honom av med lejonmasken. Då sa hon en mening som skulle förändra allt:

”Jag har inte sagt det här till någon av mina elever tidigare eftersom det är en fruktansvärd bransch, men jag tycker du ska bli skådespelare.”

Sandra Broborn

sandra.broborn@hbl.fi